

aduersus leges in qua nemo non videt quot mala quot doli atque insidiæ lateant: imo non lateant sed aperta sint.

Propterea ne religio strictim arceat quod Reipub: administratores cogantur rescindere, eludere, vitare, eripere, extorquere. Quanto generosius est atque ad dignitatem seruandam præstantius, permittere imò velle, quam cum iniuria amittere & fieri sinere. Itaque si Rex idem princeps sit religionis, nihil sine religione fiet, & ipse castior & melior erit. Supra regem nihil sed summus Pontifex auctoritatem Sacrorum retineat vt in illis omnes seruiant. Porro in administratione candidis lineis vestibus amictantur supra quas & aureæ & purpureæ & siriceæ ac gemmis ac margaritis ornatae fulgeant: nec vllō modo ad sacerdotium admittatur nisi post quadragesimum annum, ante iam peracta innocentissima vita. In itinere omnes magistratus præcedat, Sacerdos qui habitum ferat, quotidianum nedum solemnem. Habitus sit toga ad talos vsque demissa, & epomis nihil variegatum aut diuisum pileusque in capite honestatis ac decoris argumentum, cuiusmodi nullus alius audeat sub poena capitali ferre: nam decet his viris summam esse auctoritatem atque venerationem. Qui diuorum aliquem fuerit execratus, si sine iusta causa ad triremes abscessit lingua perpetuò damnetur, quod si ætate excusetur aut alia causa lingua tamen præcidatur, sic vt in perpetuum si leat. At si irritatus iniuria iniuste illata proruperit, vinciat, & publicè pane & aqua lignis diuidendis addictus alatur: qui verò causam dedit tanti mali, in lingua quinque vulneribus afficiatur & quadraginta diebus eodem modo puniatur. Quod si quis leuiter in hunc errorem deliquerit, scindatur lingua in quinque locis publicè & vinctus eodem modo maneat per octo dies, si redierit aggrauetur poena, tertio ad triremes damnetur nisi ætate excusetur aut ob patrem. Quod autem factum bonum, mihi videtur est, vt si quis confestim ab execratione pronus in terram corruat, terramquam ore apprehendat liberetur ab omni poena, præterquam vinculorum per octo dies ac ieiunij panis & aquæ: non autem sic in hæresi vel contemptu vel disputatione de religione: omnes autem qui præsentibus sunt teneantur accusare eos qui circa religionem aut dolum quemvis aut iniuriam peccant, sub poena eadem exceptis ascendentes descendentesque alumnis, fratribus, ac filiis fratrum sororibusque aut descendentes illorum. Quod si nullus alius accuset, sed ex his vnus vinctus, dedatur poenæ accusatoris maioris sui, si autem minor accusatio irrita sit, & accusator censoribus vt impius aut stultus subijciatur. Cæterum illud dubitatione dignum est, an è repub: sit victorias referre in Deorum auxilium, an mi-

litum fortitudinem & imperatorum prudentiam: nam si hoc fiat facile in impietatem decident exemplo Pisanorum: populus enim cogebar milites nauium iurare pugnaturas singulas triremes cum duabus hostium Deo etiam fauente hostibus ipsis. Et Lusitani maiore vt audio scelere audent dicere; si Deus non esset, Regem eorum Deum futurum, quæ voces non impiæ solum & execranda aut stulta sunt, sed immanes. Quæ enim religioni aduersantur tribus ordinibus continentur impiæ, execranda, & immanes. At si in Deos victoria referatur, hoc continget, vt temere confisi pugnent imparibus viribus & negligentiores fiant in re militari quasi diuino auxilio freti. Quamobrem rite D. Augustinus docet cum vrbs obsideretur, paranda omnia auxilia virtutis bellicæ, tum demum etiam diuinum implorare auxilium: nihil autem eorum quæ ad militiam pertinent omittere atque hæc rectè se habent: an verò vt ab initio dixi præstet referre victorias in deos an in milites ac duces, diligentius considerandum.

Nam præter reliqua quæ diximus, si in Deos referatur, obsequentiores erunt ducibus, in quorum potestate religio est, milites & minus asperi in his quæ ad victoriam subsequuntur erga victos & imbellem multitudinem. At contra minus fident prudentiæ ducum, & etiam quoniam falsum est Deum cuiquam sic fauere, vnde multi exercitus ac populi tum Christiani & magis Iudæi dum auxilium è cælo præstolantur in terris victi sunt. Quod etiam insinuauit Moses cum dixit quosdam populos Idololatrarum vinci non potuisse ob currus falcatos, nam quid hoc ad Deum, si pugnat Deus se immiscet. Sed & quod ad impietatem attinet, par est credere imò magis impium Deum se immiscere cædibus ac rapinis & alteri parti magis fauere, cum humanis auxiliis ad vlciscendum etiam si odisset non indigeat. Quid ergo in hac tanta confusione statuendum? Quod verum est reliqua sunt ita temperanda, vt vtilitati Reipub: non solum tum cum victrix est, sed quod magis refert in posterum consulamus, omni vanitatis suspitione ablegata. Ergo Deum victoriarum auctorem esse, qui omniam sit auctor, haud est in dubium reuocandum: sed non sic vt ipse è cælo descendat aut miracula prodant nobis: verum vt dicebat Dauid, Deus insanum reddet apud Absalonem consilium Achitophel: ita consilio prudentiæque ducem iuuat aut deserit & animos militum confirmat aut destituit; occasionibus fortuitis obijcit opportune aut importune, quæ res militibus non est conueniens vt notæ sint: Quare in Deos referenda victoria est, quod voluerint & illos esse pugnaces, & duces prudentes. Sic religiosi erunt, & neque duces spernent, velut prudentes Deique ministros, nec alias tanquam curæ Deo sint,